

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Економіко-правовий факультет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор ОНУ імені І.І. Мечникова
проф. Вячеслав ТРУБА
“ 22 ” грудня 2023 р.



**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
з цивільного та кримінального права**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 08 “Право”

Спеціальність: 081 “Право”

Освітня програма: ОПП 081 “Право”

Програма атестаційного екзамену з цивільного та кримінального права для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання: галузь знань – 08 “Право”; спеціальність – 081 “Право”; освітня програма – ОПП 081 “Право”.

Розробники:

Ілона КАНЗАФАРОВА, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін;

Ігор ДРИШЛЮК, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики;

Вячеслав ТРУБА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін

“Погоджено”

Навчально-методична комісія економіко-правового факультету

Протокол № 4 від 28.11 2023 р.

Голова комісії *Голоденко* Ірина ГОЛОДЕНКО

“Погоджено”

Гарант ОПП “Право” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності

081 “Право” *Ілона* Ілона КАНЗАФАРОВА

Затверджено Вченою радою економіко-правового факультету

Протокол № 1 від 21 грудня 2023 р.

Голова ради *Людмила* Людмила ТОКАРЧУК



1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Атестаційний екзамен з цивільного та кримінального права проводиться Екзаменаційною комісією (ЕК) після завершення теоретичної та практичної частин навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 “Право”.

Атестація здійснюється на підставі оцінки професійних знань, умінь, навичок випускників з метою з'ясування досягнення результатів навчання та відповідності рівня їх підготовки вимогам Стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 “Право” галузі знань 08 “Право” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та Освітньо-професійної програми “Право” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” галузі знань 08 “Право” (ОПП 081 “Право”), що містить: 240 кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

За результатами складання атестаційних екзаменів вирішується питання про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачу диплома ступеня вищої освіти “Бакалавр” спеціальності 081 “Право” /диплома з відзнакою (із зазначенням особливих досягнень).

Метою атестації з навчальної дисципліни “Цивільне право України” є діагностика глибини теоретичних знань випускників щодо сутності: притаманних цивільно-правовому регулюванню засад ініціативи та диспозитивності, юридичної рівності та майнової відокремленості і відповідальності, свободи договору та судового захисту цивільних прав; основних цивільно-правових категорій та юридичних конструкцій, які пропонуються на їх підставі, – а також ступеня оволодіння вмінням практичного застосування отриманих знань у професійній діяльності.

Під час атестації Екзаменаційна комісія враховує мету викладання навчальної дисципліни “Цивільне право України” та завдання, які мають виконуватись для досягнення зазначеної мети.

Метою викладання навчальної дисципліни “Цивільне право України” є підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих фахівців-правознавців, які володіють системою глибоких знань про особливості правового регулювання суспільних відносин, що становлять предмет цивільного права як галузі права. Вивчення даного курсу спрямоване на усвідомлення здобувачами значення норм цивільного права в цілому, його підгалузей, інститутів та субінститутів.

Для досягнення цієї мети мають виконуватись такі основні завдання: ознайомлення здобувачів з основними положеннями цивільного права і його окремими інститутами, а також з науково-теоретичним надбанням науки цивільного права; аналіз та узагальнення судової практики у сфері застосування норм цивільного права; формування у здобувачів навичок самостійного вирішення практичних проблем цивільного права; сприяння розвитку у здобувачів самостійності мислення; засвоєння ними юридичної лексики і термінології; формування правової культури здобувачів.

Метою атестації з навчальної дисципліни “Кримінальне право України” є діагностика глибини теоретичних знань випускників щодо соціальної сутності та змісту чинного кримінального законодавства України, взаємозв'язку його норм, ступеня оволодіння вмінням їх аналізу та практичного застосування у професійній діяльності.

Під час атестації Екзаменаційна комісія враховує мету викладання навчальної дисципліни “Кримінальне право України” та завдання, які мають виконуватись для досягнення зазначеної мети.

Метою викладання навчальної дисципліни “Кримінальне право України” є підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих фахівців-правознавців, які володіють системою глибоких знань про особливості правового регулювання суспільних відносин, що становлять предмет кримінального права як галузі права. Вивчення даного курсу спрямоване на: засвоєння здобувачами основних понять кримінального права; усвідомлення особливостей

найважливіших інститутів та положень Загальної та Особливої частин Кримінального кодексу України; формування науково обґрунтованих знань про кримінальну відповідальність та заходи кримінально-правової боротьби зі злочинністю.

Для досягнення цієї мети мають виконуватись такі основні завдання: ознайомлення здобувачів з основними положеннями кримінального права і його окремими інститутами; ознайомлення здобувачів з науково-теоретичним надбанням науки кримінального права; набуття навичок із застосування норм кримінального права при кваліфікації кримінальних правопорушень; набуття навичок самостійного аналізу складу кримінального правопорушення.

2. ПРОГРАМИ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН “ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ” ТА “КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ”

ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ”

ЧАСТИНА ПЕРША

Тема 1. Поняття, предмет, метод цивільного права

Місце цивільного права в системі галузей права. Поняття цивільного права як приватного права та як галузі права. Предмет та метод цивільного права. Функції сучасного цивільного права. Принципи цивільного права.

Тема 2. Система та джерела цивільного права

Джерела цивільного права та їх види. Система цивільного права. Поняття і структура цивільного законодавства. Аналогія закону та аналогія права. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства. Цивільне законодавство та міжнародні договори.

Тема 3. Цивільні правовідносини

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Елементи цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Поняття та види юридичних фактів.

Тема 4. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття, ознаки та обсяг правоздатності фізичної особи. Виникнення та припинення правоздатності фізичної особи. Поняття та зміст цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Опіка та піклування. Фізична особа-підприємець.

Тема 5. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття та ознаки юридичної особи. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Правоздатність юридичної особи та її зміст. Майнові права та обов'язки юридичних осіб. Способи створення юридичних осіб. Припинення діяльності юридичних осіб.

Тема 6. Держава Україна та територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин

Особливості цивільної правосуб'єктності держави. Спеціальна правосуб'єктність держави. Правосуб'єктність територіальних громад як суб'єктів цивільних правовідносин.

Тема 7. Об'єкти цивільних правовідносин

Поняття і види об'єктів цивільних прав. Поняття речей. Класифікація речей та її правове значення. Майно як особливий об'єкт цивільних правовідносин. Підприємство як єдиний майновий комплекс. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Результати робіт та послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин. Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних правовідносин.

Тема 8. Здійснення цивільних прав. Виконання цивільних обов'язків

Поняття і принципи здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Способи здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Межі суб'єктивного цивільного права. Поняття і види меж здійснення цивільних прав. Поняття зловживання правом. Антимонопольне законодавство як різновид встановлення меж здійснення цивільних прав в рамках підприємницької діяльності і міра боротьби зі зловживанням правом. Особливості реалізації речових прав, зобов'язальних прав, особистих немайнових прав, виняткових прав.

Тема 9. Захист цивільних прав. Загальні положення про цивільну відповідальність

Захист цивільних прав та інтересів: поняття, співвідношення з категорією “охорона цивільних прав”. Об'єкти захисту. Суб'єкт права на захист. Виникнення права на захист. Способи захисту цивільних прав та інтересів. Форми захисту цивільних прав та інтересів. Поняття та види цивільно-правової відповідальності. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності. Умови звільнення від цивільно-правової відповідальності. Самозахист в цивільному праві. Заходи оперативного впливу.

Тема 10. Загальні положення про особисті немайнові права фізичних осіб

Поняття, ознаки та види особистих немайнових прав. Здійснення особистих немайнових прав. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Тема 11. Правочини

Поняття, ознаки та класифікація правочинів. Умови дійсності правочину. Форма правочину. Способи волевиявлення. Правочини, вчинені під умовою. Тлумачення змісту правочину.

Недійсні правочини, їх правова природа і види. Загальні правові наслідки недійсності правочину. Недійсність частини правочину. Недійсні правочини з вадами змісту. Недійсні правочини з вадами форми. Недійсні правочини з вадами суб'єктного складу. Недійсні правочини з вадами волі. Фіктивні та удавані правочини. Правові наслідки недійсності правочину (окремих його частин).

Тема 12. Представництво

Поняття і сутність представництва в цивільному праві. Види цивільно-правового представництва. Суб'єкти представництва. Повноваження представника. Правові наслідки перевищення повноважень представником.

Довіреність: поняття, види. Форма довіреності. Зміст довіреності. Припинення представництва за довіреністю.

Тема 13. Поняття, значення та види строків та термінів у цивільному праві

Поняття і види строків і термінів. Строки здійснення цивільних прав, строки виконання цивільних обов'язків. Поняття та значення строку позовної давності. Види строків позовної давності. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, переривання та поновлення

позовної давності. Наслідки спливу позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Тема 14. Загальні положення про право власності та обмежені речові права

Поняття та зміст права власності. Форми права власності. Підстави набуття права власності. Підстави припинення права власності. Поняття та види речових прав на чуже майно. Право володіння. Сервітут. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

Тема 15. Право приватної власності

Поняття, види і зміст права приватної власності. Виникнення та припинення права приватної власності фізичних осіб. Об'єкти права приватної власності фізичних осіб. Зміст і здійснення права приватної власності фізичних осіб. Виникнення та припинення права приватної власності юридичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності юридичних осіб.

Тема 16. Право державної та комунальної власності

Поняття і зміст права державної власності. Суб'єкти та об'єкти права державної власності. Особливості здійснення права державної власності. Правовий режим майна державного підприємства та державної установи. Поняття і зміст права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Особливості здійснення права комунальної власності. Правовий статус майна комунальних підприємств та установ. Право господарського відання і право оперативного управління.

Тема 17. Право спільної власності

Поняття та види права спільної власності. Право спільної часткової власності: поняття, суб'єкти, підстави виникнення. Визначення часток у праві спільної часткової власності. Ідеальна і реальна частка. Здійснення права спільної часткової власності. Право переважної купівлі частки у праві спільної часткової власності. Припинення права спільної часткової власності. Право спільної сумісної власності: поняття, суб'єкти, підстави виникнення. Здійснення права спільної сумісної власності. Припинення права спільної сумісної власності.

Тема 18. Цивільно-правовий захист права власності та інших речових прав

Поняття захисту права власності, його співвідношення з категорією "охорона права власності". Підстави для захисту права власності. Види способів захисту права власності. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Захист права власника від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов). Визнання права власності.

Тема 19. Спадкове право

Поняття та характерні ознаки спадкових правовідносин. Поняття та види спадкування. Правове положення спадкодавців та спадкоємців. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Здійснення права на спадкування. Оформлення права на спадщину.

Тема 20. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Поняття та джерела права інтелектуальної власності. Теорії інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Підстави виникнення прав інтелектуальної власності та їх зміст. Особливості правового режиму службових об'єктів права інтелектуальної власності та об'єктів, створених за замовленням. Захист права інтелектуальної власності.

Тема 21. Авторське право та суміжні права

Поняття і джерела авторського права. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Співавторство і його види. Виникнення суб'єктивних авторських прав. Особисті немайнові права автора. Майнові авторські права. Випадки вільного використання творів. Строки у авторському праві. Поняття суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Виникнення суміжних прав. Зміст суміжних прав.

Тема 22. Право промислової власності

Поняття та джерела права промислової власності. Об'єкти права промислової власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель і промисловий зразок. Поняття та правова охорона комерційного найменування. Поняття та правова охорона торговельних марок. Поняття та правова охорона географічного зазначення. Поняття та правова охорона комерційної таємниці.

ЧАСТИНА ДРУГА

Тема 1. Поняття, загальна характеристика та підстави виникнення зобов'язань

Поняття зобов'язання. Засади, на яких має ґрунтуватись зобов'язання. Загальна характеристика елементів зобов'язання. Суб'єкти зобов'язання. Множинність осіб у зобов'язанні. Заміна кредитора у зобов'язанні. Заміна боржника у зобов'язанні. Підстави виникнення зобов'язань. Система зобов'язань.

Тема 2. Виконання зобов'язань

Поняття та принципи виконання зобов'язань. Загальні умови виконання зобов'язань. Поняття належного виконання зобов'язання. Суб'єкти виконання зобов'язання. Особливості виконання зобов'язання з множинністю осіб. Місце виконання зобов'язання. Строк (термін) виконання зобов'язання. Предмет виконання зобов'язання. Спосіб виконання зобов'язання. Особливості виконання грошових зобов'язань. Підтвердження виконання зобов'язань.

Тема 3. Забезпечення виконання зобов'язань

Поняття, загальна характеристика та види способів забезпечення виконання зобов'язань. Поняття, предмет, форми та види неустойки. Поняття та правова природа поруки. Договір поруки. Гарантія. Завдаток. Поняття, правова природа, предмет та підстави виникнення застави. Види застав. Іпотека. Загальна характеристика договору застави. Наступна застава. Звернення стягнення на предмет застави. Реалізація предмета застави. Припинення права застави. Притримання. Довірча власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.

Тема 4. Припинення зобов'язань

Загальна характеристика підстав припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання переданням відступного. Припинення зобов'язання зарахуванням. Припинення зобов'язання прощенням боргу. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання неможливістю його виконання. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

Тема 5. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання

Загальна характеристика правових наслідків порушення зобов'язання. Поняття та характерні ознаки цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань. Форми цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань.

Тема 6. Загальні положення про договір

Поняття та характерні ознаки цивільно-правового договору. Принцип свободи договору. Зміст договору та зміст договірної зобов'язання. Строк та ціна договору. Форма договору. Договірні типи. Види цивільно-правових договорів. Змішані договори. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Загальні положення Цивільного кодексу України щодо укладення договору. Поняття оферти. Акцепт. Момент укладення договору. Місце укладення договору. Вирішення переддоговірних спорів. Підстави для зміни або розірвання договору. Правові наслідки зміни або розірвання договору.

Тема 7. Договір купівлі-продажу

Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу. Сторони договору купівлі-продажу. Істотні умови договору купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Ціна та оплата товару. Форма договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором купівлі-продажу. Перехід права власності на товар до покупця. Перехід ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження товару. Види договору купівлі-продажу. Поставка. Контрактація сільськогосподарської продукції. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Міна (бартер). Біржові договори.

Тема 8. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання (догляду)

Поняття та загальна характеристика договору дарування. Предмет договору дарування. Сторони договору дарування. Форма договору дарування. Прийняття дарунка. Обов'язки дарувальника. Пожертва. Поняття та загальна характеристика договору ренти. Сторони договору ренти. Форма договору ренти. Форма, розмір і строк виплати ренти. Права та обов'язки сторін договору ренти. Поняття та загальна характеристика договору довічного утримання (догляду). Предмет договору довічного утримання (догляду). Сторони договору довічного утримання (догляду). Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду). Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду).

Тема 9. Цивільно-правовий захист прав споживачів

Загальна характеристика джерел споживчого права України. Основні поняття споживчого права. Цивільно-правові відносини, на які розповсюджують свою дію норми споживчого права. Права споживачів. Судовий захист прав споживачів. Відшкодування шкоди, завданої життю, здоров'ю чи майну споживача.

Тема 10. Договір найму (оренди)

Поняття, характерні ознаки та загальна характеристика договору найму (оренди). Істотні умови договору найму (оренди). Предмет договору. Строк договору. Плата за користування майном (орендна плата). Сторони договору. Права та обов'язки сторін договору. Користування річчю, переданою у найм (оренду). Піднайм. Наслідки поліпшення та погіршення речі, переданої у найм (оренду). Ремонт речі, переданої у найм (оренду). Підстави розірвання договору найму (оренди) на вимогу наймодавця (орендодавця) та на вимогу наймача (орендаря). Відповідальність за шкоду, завдану у зв'язку з користуванням річчю, переданою у найм (оренду). Правонаступництво у разі зміни власника речі, переданої у найм (оренду). Припинення договору найму (оренди). Види договору найму (оренди): загальна характеристика. Найм (оренда) земельної ділянки. Найм будівлі або іншої капітальної споруди. Найм (оренда) транспортного засобу. Договір лізингу. Особливості оренди державного та комунального майна. Договір найму (оренди) житла.

Тема 11. Договір підряду

Поняття, характерні ознаки та загальна характеристика договору підряду. Сторони договору. Предмет договору. Ціна договору. Строки виконання робіт. Права та обов'язки сторін договору. Відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання умов договору.

Види договору підряду. Поняття та загальна характеристика договору побутового підряду. Права замовника у разі істотного порушення підрядником договору побутового підряду. Поняття та загальна характеристика договору будівельного підряду. Проектно-кошторисна документація та її правове значення. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта. Передання та прийняття результатів робіт. Відповідальність сторін за договором будівельного підряду. Поняття та загальна характеристика договору підряду на проектні та пошукові роботи. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Тема 12. Загальні положення про послуги

Поняття, характерні ознаки та загальна характеристика договору про надання послуг. Предмет договору. Поняття та види послуг. Види договору про надання послуг. Сторони договору. Строк договору. Плата за договором про надання послуг. Права та обов'язки сторін. Відшкодування виконавцеві фактичних витрат за договором про безоплатне надання послуг. Відповідальність сторін за невиконання чи неналежне виконання умов договору.

Тема 13. Договір страхування

Соціально-економічна сутність страхування та особливості правового регулювання відносин зі страхування. Основні страхові поняття. Поняття та підстави виникнення страхових зобов'язань.

Поняття та загальна характеристика договору страхування. Учасники страхових договірних правовідносин. Укладення та припинення договору страхування. Зміст договору страхування. Права та обов'язки сторін договору страхування. Припинення дії та недійсність договору страхування. Окремі види зобов'язань з особистого страхування. Окремі види зобов'язань з майнового страхування.

Тема 14. Транспортні зобов'язання

Поняття та види транспортних зобов'язань. Поняття та особливості транспортних послуг. Значення та види транспорту. Загальні положення про перевезення. Види перевезень. Договір перевезення вантажу. Договір чартеру (фрахтування). Договір перевезення пасажирів та багажу. Перевезення транспортом загального користування. Особливості правового регулювання морських перевезень. Поняття та загальна характеристика договору транспортного експедирування.

Тема 15. Договір доручення. Договір комісії. Договір зберігання

Поняття та загальна характеристика договору доручення. Предмет договору доручення. Сторони договору доручення. Права та обов'язки сторін за договором доручення. Припинення договору доручення. Поняття та загальна характеристика договору комісії. Предмет договору комісії. Сторони договору комісії. Права та обов'язки сторін за договором комісії. Комісійна плата. Субкомісія. Виконання договору комісії. Відповідальність сторін за договором комісії. Поняття та загальна характеристика договору зберігання. Предмет договору зберігання. Сторони договору зберігання. Права та обов'язки сторін за договором зберігання. Плата та відшкодування витрат на зберігання. Відповідальність сторін договору зберігання. Види зберігання. Поняття та загальна характеристика договору складського зберігання. Складські документи. Спеціальні види зберігання.

Тема 16. Управління майном

Поняття та загальна характеристика договору управління майном. Сторони договору управління майном. Істотні умови договору. Предмет договору. Строк договору. Права та обов'язки сторін. Здійснення управління майном. Відповідальність управителя. Особливості управління цінними паперами. Припинення договору.

Тема 17. Факторинг

Поняття та загальна характеристика договору факторингу. Предмет договору факторингу. Сторони договору. Недійсність заборони відступлення права грошової вимоги. Відповідальність клієнта перед фактором. Виконання боржником грошової вимоги факторові. Наступне відступлення права грошової вимоги. Права фактора. Зустрічні вимоги боржника. Захист прав боржника.

Тема 18. Позика. Кредит. Банківський вклад

Поняття та загальна характеристика договору позики. Предмет договору позики. Сторони договору позики. Форма договору позики. Проценти за договором позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання. Наслідки порушення договору позичальником. Поняття та загальна характеристика кредитного договору. Істотні умови кредитного договору. Сторони кредитного договору. Права та обов'язки сторін за кредитним договором. Комерційний кредит. Поняття та загальна характеристика договору банківського вкладу. Види банківських вкладів. Проценти на банківський вклад. Договір банківського вкладу на користь третьої особи.

Тема 19. Розрахункові правовідносини

Поняття та загальна характеристика розрахункових правовідносин. Поняття “кошти”, “грошові кошти”, “еквівалент грошових коштів”. Способи та форми розрахунків. Поняття та види безготівкових розрахунків. Особливості здійснення безготівкових розрахунків за допомогою розрахункових документів. Особливості здійснення безготівкових розрахунків за допомогою електронних платіжних засобів. Платіжні системи. Договір банківського рахунка. Порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків. Дистанційне обслуговування банківського рахунка.

Тема 20. Розпорядження майновими права інтелектуальної власності

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензій на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття та загальна характеристика ліцензійного договору. Предмет ліцензійного договору. Винагорода (плата) за використання об'єкта права інтелектуальної власності. Права та обов'язки сторін ліцензійного договору. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Тема 21. Комерційна концесія

Поняття та загальна характеристика договору комерційної концесії. Сторони договору комерційної концесії. Предмет договору комерційної концесії. Особливі умови договору комерційної концесії. Форма договору. Права та обов'язки сторін. Припинення договору. Збереження чинності договору комерційної концесії у разі зміни сторін. Наслідки зміни торговельної марки чи іншого позначення правоволодільця. Наслідки припинення права, користування яким надано за договором комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії.

Тема 22. Спільна діяльність

Поняття та загальна характеристика договору про спільну діяльність. Умови договору про спільну діяльність. Форма договору про спільну діяльність.

Поняття та загальна характеристика договору простого товариства. Вклади учасників. Спільне майно учасників. Ведення спільних справ учасників. Спільні витрати та збитки учасників. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями. Розподіл прибутку. Виділ частки учасника на його вимогу. Припинення договору простого товариства.

Тема 23. Загальна характеристика та окремі види недоговірних зобов'язань

Поняття та характерні риси недоговірних зобов'язань. Підстави виникнення недоговірних зобов'язань. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Рятуння здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.

Тема 24. Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди

Поняття, характерні риси та загальна характеристика зобов'язань, що виникають внаслідок завдання шкоди (деліктних). Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист від протиправних посягань. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування шкоди, завданої малолітніми та неповнолітніми особами. Відшкодування шкоди недієздатними фізичними особами та фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ”

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Кримінальне право України: поняття, предмет, метод, завдання, система та принципи. Наука кримінального права

Предмет та метод кримінального права. Завдання, функції кримінального права. Система кримінального права України як галузі права та законодавства. Кримінальна політика як засіб реалізації завдань кримінального права.

Співвідношення кримінального права з конституційним правом, кримінальним процесом, кримінологією, криміналістикою, судовою медициною та психіатрією.

Поняття науки кримінального права. Методи кримінально-правової науки. Школи кримінального права та їх вплив на кримінальне законодавство.

Тема 2. Поняття та ознаки закону України про кримінальну відповідальність

Поняття закону України про кримінальну відповідальність (Кримінального кодексу) та його місце в правовій системі. Ознаки та структура Кримінального кодексу України. Співвідношення Загальної та Особливої частин. Кримінально-правова норма: поняття, структура та види. Стаття закону про кримінальну відповідальність (кримінального закону): поняття, структура та види. Поняття та види диспозицій закону про кримінальну відповідальність (кримінального закону). Поняття та види санкцій закону про кримінальну відповідальність (кримінального закону).

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Пряма та зворотна дія кримінального закону. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та за колом осіб (територіальний принцип, принцип громадянства, реальний та універсальний принципи). Тлумачення закону про кримінальну відповідальність (кримінального закону): поняття види та значення.

Тема 3. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види (класифікація) та значення

Поняття кримінального правопорушення за чинним Кримінальним кодексом України. Ознаки злочину, їх загальна характеристика. Значення ч. 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення. Класифікація злочинів за Кримінальним кодексом України за ступенем тяжкості на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі. Класифікація злочинів у доктрині кримінального права України за різними підставами. Злочин, кримінальне правопорушення та інші правопорушення: співвідношення, спільні ознаки, відмінність.

Тема 4. Кримінальна відповідальність: поняття, підстави виникнення та форми її реалізації

Поняття кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності: поняття та значення. Основні ознаки кримінальної відповідальності. Виникнення кримінальної відповідальності, її стадії та припинення. Форми реалізації кримінальної відповідальності.

Тема 5. Склад кримінального правопорушення як юридична підстава кримінальної відповідальності: поняття, елементи, ознаки, види та значення

Поняття “склад кримінального правопорушення”. Значення складу кримінального правопорушення. Структура і зміст складу кримінального правопорушення. Співвідношення понять “кримінальне правопорушення” та “склад кримінального правопорушення”.

Обов’язкові та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.

Проблеми класифікації складів кримінального правопорушення. Підстави поділу юридичних складів кримінального правопорушення на види. Основні види складів кримінального правопорушення.

Тема 6. Об’єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види та значення

Поняття об’єкта кримінального правопорушення. Точки зору стосовно визначень поняття об’єкта кримінального правопорушення у науці кримінального права.

Види об’єктів кримінального правопорушення. Підстави класифікації об’єктів кримінально-правової охорони. Класифікація об’єктів кримінального правопорушення “по горизонталі” та “по вертикалі”.

Загальний об’єкт кримінально-правової охорони. Зміст загального об’єкта кримінального правопорушення та його відмінність від об’єкта кримінально-правової охорони.

Родовий об’єкт кримінально-правової охорони. Юридичні підстави виділення родового об’єкта кримінально-правової охорони. Кримінально-правове значення родового об’єкта кримінально-правової охорони.

Видовий об’єкт кримінально-правової охорони. Юридичні підстави виділення видового об’єкта.

Безпосередній об’єкт кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Особливості відображення безпосереднього об’єкта в юридичному складі кримінального правопорушення. Основний та додатковий безпосередній об’єкти кримінального правопорушення.

Поняття предмету кримінального правопорушення у науці кримінального права. Місце предмета кримінального правопорушення у складі кримінального правопорушення. Співвідношення предмету кримінального правопорушення з об’єктом кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки та значення

Поняття та значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Юридичні підстави поділу ознак об'єктивної сторони на обов'язкові та факультативні.

Суспільно небезпечне діяння як обов'язкова ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Дія та бездіяльність як окремі форми діяння.

Суспільно небезпечні наслідки злочину: поняття, види, кримінально-правове значення. Причинно-наслідковий зв'язок між діянням та наслідками як обов'язкова ознака матеріальних складів кримінального правопорушення.

Інші ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення (спосіб, час, місце, обстановка, знаряддя вчинення кримінального правопорушення).

Непереборна сила, фізичний і психічний примус та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечну дію або бездіяльність.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види та значення

Поняття та ознаки суб'єкта кримінального правопорушення за Кримінальним кодексом України. Співвідношення понять "суб'єкт кримінального правопорушення" та "особистість кримінального правопорушення".

Осудність суб'єкта кримінального правопорушення як обов'язкова ознака кримінального правопорушення. Обмежена осудність як вид осудності. Формула неосудності за Кримінальним кодексом України.

Вік кримінальної відповідальності та його поділ на загальний та знижений. Вплив віку на кримінальну відповідальність.

Особливості кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Поняття спеціального суб'єкта кримінального правопорушення за Кримінальним кодексом України. Вплив ознак спеціального суб'єкта кримінального правопорушення на кримінальну відповідальність.

Поняття та ознаки особливого суб'єкта кримінальної відповідальності.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки та значення

Поняття та значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Загальна характеристика ознак, що утворюють суб'єктивну сторону кримінального правопорушення.

Поняття вини за Кримінальним кодексом України. Підстави поділу вини на форми та види. Кримінально-правове значення поділу вини на форми та види.

Види умислу за Кримінальним кодексом України. Необережність та її види за Кримінальним кодексом України. Поняття та значення змішаної (подвійної) форми вини.

Мотив, мета злочину та емоційний стан як факультативні ознаки. Фактична та юридичні помилки: їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Тема 10. Незакінчене кримінальне правопорушення (стадії вчинення кримінального правопорушення): поняття, ознаки, види та значення

Поняття стадій вчинення кримінального правопорушення. Види стадій за чинним Кримінальним кодексом України.

Поняття закінченого кримінального правопорушення за Кримінальним кодексом України. Особливості юридичної конструкції складу закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення складів кримінального правопорушення з урахуванням законодавчої конструкції складу.

Поняття готування до кримінального правопорушення за чинним Кримінальним кодексом України. Види підготовчих дій за Кримінальним кодексом України та їх

кримінально-правова характеристика. Відмінність готування до кримінального правопорушення від вияву наміру вчинити кримінальне правопорушення.

Поняття замаху за Кримінальним кодексом України. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення. Підстави такої відповідальності, особливості кваліфікації готування та замаху на кримінальне правопорушення.

Поняття добровільної відмови при незакінченому кримінальному правопорушенні. Правові наслідки добровільної відмови. Відмінність добровільної відмови від замаху на кримінальне правопорушення та від дійового каяття.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття, ознаки, види, форми та значення

Визначення поняття співучасті у кримінальному правопорушенні в Кримінальному кодексі України. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті.

Види співучасників кримінального правопорушення за КК України. Кримінально-правова характеристика ознак окремих співучасників – виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача, пособника.

Форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Критерії поділу співучасників у кримінальному правопорушенні на форми. Кримінально-правова характеристика форм співучасті у науці кримінального права (співвиконавство, співучасть з розподілом ролей). Кримінально-правова характеристика форм співучасті у КК України (вчинення кримінального правопорушення групою осіб без попередньої змови, вчинення кримінального правопорушення групою осіб з попередньою змовою, організованою групою, вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією).

Кримінальна відповідальність співучасників: її підстави, особливості кваліфікації діянь співучасників, вчинених у межах окремих форм співучасті у злочині. Добровільна відмова співучасників. Особливості добровільної відмови виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача, пособника.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Форми причетності до кримінального правопорушення. Відмінність окремих форм причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень (повторність, сукупність, рецидив): поняття, ознаки, форми та значення

Поняття множинності злочинів у кримінальному праві. Юридичне значення множинності кримінальних правопорушень. Відмежування множинності кримінальних правопорушень від одиничного кримінального правопорушення (складного кримінального правопорушення, триваючого та продовжуваного кримінального правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень. Підстави виділення видів множинності. Види множинності за КК України – повторність, сукупність, рецидив.

Поняття повторності кримінального правопорушення за КК України. Ознаки повторності. Відображення повторності кримінального правопорушення в нормах Особливої частини КК України. Види повторності кримінального правопорушення (тотожна, однорідна та різнорідна).

Поняття сукупності кримінальних правопорушень за КК України. Ознаки сукупності кримінальних правопорушень. Відмінність сукупності від конкуренції кримінально-правових норм. Види сукупності кримінальних правопорушень (ідеальна та реальна). Кримінально-правове значення сукупності кримінальних правопорушень.

Поняття рецидиву кримінальних правопорушень за КК України. Ознаки рецидиву кримінальних правопорушень. Відображення рецидиву кримінальних правопорушень в нормах Особливої частини КК України. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень. Види рецидиву кримінальних правопорушень (загальний, спеціальний, пенітенціарний).

Тема 13. Кримінально-правова характеристика обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття та юридична природа обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Проблеми класифікації видів цих обставин у науці кримінального права.

Необхідна оборона: поняття, ознаки, умови правомірності. Перевищення меж необхідної оборони. Уявна оборона: поняття за КК України, юридична природа та її наслідки.

Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Крайня необхідність: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Відповідальність за перевищення меж крайньої необхідності.

Фізичний або психічний примус: поняття та ознаки. Кримінально-правове значення примусу.

Виконання наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Невиправданий ризик та його кримінально-правове значення.

Поняття виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Особливості кримінальної відповідальності особи, яка виконує таке завдання.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України: поняття та ознаки.

Тема 14. Покарання та система заходів кримінально-правового впливу

Поняття покарання за КК України. Ознаки покарання. Місце покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Цілі покарання за КК України (кара, виправлення, загальна та спеціальна превенція). Проблеми ієрархії цілей покарання при застосуванні окремих видів покарань. Поняття виду покарання. Співвідношення понять "вид покарання" та "міра покарання". Відмінність покарання від інших форм реалізації кримінальної відповідальності.

Поняття та види заходів кримінально-правового впливу у науці кримінального права. Проблемні питання класифікації заходів кримінально-правового впливу. Заходи кримінально-правового впливу, пов'язані з реалізацією кримінальної відповідальності, та заходи кримінально-правового впливу, не пов'язані із реалізацією кримінальної відповідальності.

Тема 15. Система та види покарань

Поняття та ознаки системи покарань. Класифікація видів покарань за КК України (основні, додаткові, змішані). Інші підстави класифікації покарань, розроблені у науці кримінального права – покарання, не пов'язані з позбавленням волі, та покарання, пов'язані з позбавленням волі; покарання, що застосовуються до загального та спеціального суб'єкта кримінального правопорушення; строкові та безстрокові покарання; покарання, пов'язані з майновим впливом на засудженого, та покарання, не пов'язані з таким впливом.

Тема 16. Призначення покарання

Призначення покарання як важливий етап застосування кримінально-правових норм. Загальні засади призначення покарання, їх юридична природа та зміст.

Принципи призначення покарання. Загальна характеристика обставин, що пом'якшують чи обтяжують покарання. Особливості врахування таких обставин при призначенні покарання в окремих кримінально-правових ситуаціях. Особливості призначення покарання у разі з'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення; добровільного відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди.

Особливості призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Правила призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Підстави та види призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено КК України.
 Призначення більш суворого виду покарання, ніж передбачено КК України: призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень чи сукупністю вироків.

Тема 17. Судимість

Поняття судимості. Часові межі судимості. Обставини, які зумовлюють визнання особи такою, що не має судимості. Загально-правові та кримінально-правові наслідки судимості.

Погашення судимості. Загальні умови та строки погашення судимості. Зняття судимості. Умови та підстави зняття судимості за КК України.

Тема 18. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття, види та значення

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності за КК України. Проблеми систематизації видів звільнення від кримінальної відповідальності.

Характеристика загальних видів звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених в Розділі IX Загальної частини КК України.

Загальна характеристика спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за КК України.

Тема 19. Звільнення від покарання та його відбування: поняття, види та значення

Поняття та юридична природа звільнення від покарання та його відбування. Основний кримінально-правовий зміст звільнення від покарання та його відбування і відмінність від звільнення від кримінальної відповідальності.

Проблеми систематизації окремих видів звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: умови його застосування та види. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою. Амністія. Помилування.

Тема 20. Примусові заходи медичного характеру, примусове лікування, спеціальна конфіскація та обмежувальні заходи: поняття, цілі, види та значення

Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Цілі примусових заходів медичного характеру. Категорії осіб, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Відмінність примусових заходів медичного характеру від покарання. Поняття примусового лікування, його юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування. Правова природа, цілі спеціальної конфіскації. Правові підстави застосування та види обмежувальних заходів.

Тема 21. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Поняття та загальна характеристика юридичної особи як суб'єкта кримінально-правових відносин. Співвідношення понять "суб'єкт кримінального правопорушення" та "суб'єкт кримінальної відповідальності".

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за нормами чинного Кримінального кодексу України: поняття, підстави застосування та види. Поняття та система кримінальних правопорушень за чинним Кримінальним кодексом України, за які несе відповідальність юридична особа. Міжнародно-правові документи про відповідальність юридичних осіб.

Тема 22. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Поняття неповнолітнього як особливого суб'єкта кримінальної відповідальності. Особливості звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності.

Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх. Звільнення неповнолітнього від покарання та його відбування. Особливості звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням, звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності, умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Особливості погашення і зняття судимості щодо особи, яка вчинила кримінальне правопорушення до досягнення нею вісімнадцятирічного віку.

Поняття ювенальної юстиції. Ознаки відновного правосуддя. Форми вирішення конфліктів за участю неповнолітніх у зарубіжних країнах.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 1. Поняття Особливої частини кримінального права України, її система та значення. Поняття та значення кваліфікації злочинів.

Поняття Особливої частини кримінального права. Єдність Загальної та Особливої частин кримінального права. Система Особливої частини кримінального права та критерії її побудови. Значення Особливої частини кримінального права.

Поняття кваліфікації злочинів. Склад злочину як юридична підстава кваліфікації. Конкуренція норм Особливої частини закону про кримінальну відповідальність (кримінального закону). Види кваліфікації злочинів. Значення роз'яснень (постанов) Пленуму Верховного Суду для правозастосовної діяльності у кримінальних справах.

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти основ національної безпеки України. Основні етапи розвитку кримінального законодавства про відповідальність за злочини проти основ національної безпеки (державні злочини).

Злочини, що посягають на зовнішню безпеку України. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Державна зрада та її форми. Шпигунство та його види. Поняття державної таємниці.

Злочини, що посягають на політичну систему України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на життя державного чи громадського діяча.

Злочини, що посягають на економічну безпеку та обороноздатність України. Диверсія та її форми. Відмінність диверсії від умисного знищення або пошкодження майна та тероризму.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Конституція України про всебічну охорону інтересів особи. Значення кримінально-правової охорони життя та здоров'я особи.

Кримінальні правопорушення проти життя. Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти життя. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Визначення початкового і кінцевого моментів життя людини. Поняття вбивства. Види вбивств. Відмежування вбивства від інших злочинів, пов'язаних із заподіянням смерті потерпілому. Умисне (просте) вбивство. Умисне вбивство при наявності кваліфікуючих (обтяжуючих) обставин. Класифікація кваліфікуючих ознак вбивства. Умисне вбивство при наявності привілейованих (пом'якшуючих) обставин. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. Поняття сильного душевного хвилювання (афекту). Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця, та його особливості. Відмежування вбивства, вчиненого при перевищенні меж необхідної оборони або

у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця, від вбивства в стані сильного душевного хвилювання.

Вбивство через необережність. Відмежування вбивства через необережність від інших злочинів, пов'язаних із заповіданням смерті. Доведення до самогубства. Погроза вбивством. Відмежування доведення до самогубства від вбивства.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я. Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти здоров'я особи. Здоров'я як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття тілесного ушкодження. Види тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження та його види. Відмежування умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства та вбивства через необережність. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заповідане в стані сильного душевного хвилювання. Умисне заповідання тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Умисне легке тілесне ушкодження та його види. Побої і мордування. Каткування. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою. Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби.

Кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку здоров'я, і їх види. Незаконне проведення абортів. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Незаконна лікувальна діяльність. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником.

Інші кримінальні правопорушення проти здоров'я. Порушення прав пацієнта. Незаконне проведення дослідів над людиною. Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини. Насильницьке донорство. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти волі, честі та гідності особи. Злочини проти особистої волі особи. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Захоплення заручників. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Підміна дитини. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини. Експлуатація дітей. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Поняття, загальна характеристика і система (види) злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Зґвалтування та його види. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх. Домагання дитини для сексуальних цілей.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Конституція України про охорону виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача.

Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до органів Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців. Голосування виборцем на виборчий дільниці більш ніж один раз. Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Порушення таємниці голосування. Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку). Порушення законодавства про референдум.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканності приватного життя. Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти власності. Поняття розкрадання майна та його ознаки. Поняття предмету розкрадання та його ознаки. Форми викрадення, їхні критерії та значення для кваліфікації. Види викрадення в залежності від розміру викраденого майна. Поняття крадіжки та її ознаки. Особливості таємного заволодіння чужим майном. Момент закінчення крадіжки. Види крадіжки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки крадіжки. Відмежування крадіжки від інших форм викрадення чужого майна.

Поняття грабежу та його ознаки. Особливості заволодіння чужим майном при грабежі. Відмінність грабежу від крадіжки та розбою. Види грабежу. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки грабежу. Поняття розбою та його ознаки. Особливості конструкції складу розбою. Зміст насильства і погрози насильством при розбої. Види розбою. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки розбою. Відмінність розбою від бандитизму, грабежу та інших суміжних злочинів. Шахрайство та його ознаки. Поняття та ознаки обману і зловживання довірою при шахрайстві. Види заволодіння чужим майном шляхом шахрайства. Відмінність шахрайства від крадіжки та інших суміжних злочинів. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки шахрайства. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем та їхні ознаки. Види цих злочинів. Відмінність їх від інших форм розкрадання та інших суміжних злочинів. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки розкрадання шляхом привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

Розкрадання електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Кваліфікуючі ознаки розкрадання електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Караність розкрадень чужого майна. Відшкодування збитків, заподіяних викраденням чужого майна. Вимагання та його ознаки. Види вимагання. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки вимагання. Відмінність вимагання від розбою, грабежу та інших

форм розкрадення чужого майна. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки вимагання.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою та його ознаки. Відмінність цього злочину від розкрадання майна шляхом шахрайства. Кваліфікуючі ознаки заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї, та його ознаки. Відмінність цього злочину від розкрадання чужого майна.

Знищення або пошкодження майна, його ознаки та види. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики та його кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Погроза знищення майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів у сфері господарської діяльності. Значення боротьби зі злочинами у сфері господарської діяльності. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону. Контрабанда. Фіктивне підприємництво. Протидія законній господарській діяльності. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Зайняття гральним бізнесом.

Незаконна приватизація державного, комунального майна. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного збору чи голографічних захисних елементів. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Маніпулювання на фондовому ринку. Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Порушення порядку ведення реєстрації власників іменних цінних паперів. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів.

Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове держане пенсійне страхування. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок.

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Розголошення комерційної або банківської таємниці. Незаконне використання інсайдерської інформації. Приховування інформації про діяльність емітента. Умисне введення в обіг на ринок України небезпечної продукції. Доведення до банкрутства.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Конституція України про охорону довкілля. Законодавство про охорону довкілля. Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти довкілля. Порушення правил екологічної безпеки. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Приховання або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави та об'єктів природно-заповідного фонду. Проектування чи експлуатація споруд без

систем захисту довкілля. Забруднення або псування земель. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом земель. Безгосподарське використання земель. Порушення правил охорони або використання надр. Порушення законодавства про континентальний шельф України.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Забруднення атмосферного повітря. Порушення правил охорони вод. Забруднення моря. Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Незаконна порубка лісу. Порушення законодавства про захист рослин. Незаконне полювання. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Порушення ветеринарних правил.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти громадської безпеки. Створення злочинної організації. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Викрадання, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розділює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Погроза вчинити викрадання або використати радіоактивні матеріали. Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Порушення вимог режиму радіаційної безпеки. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти безпеки виробництва. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту (транспортних злочинів). Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, що керують транспортними засобами. Порушення правил повітряних

польотів.

Порушення правил використання повітряного простору. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху. Порушення чинних на транспорті правил. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти громадського порядку та моральності. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до здійснення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство та його види. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів у сфері обороту наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Викрадання, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Викрадання, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Викрадання, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне

вживання наркотичних засобів. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отрутих чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Схиляння неповнолітніх до споживання одурманюючих засобів. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Розмежування цих злочинів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Порушення правил міжнародних польотів. Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Відмінність цих злочинів від господарських, службових (посадових) злочинів та злочинів проти правосуддя. Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Захоплення державних або громадських будівель або споруд.

Втручання в діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Самоправство. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток та бланків, збут, або використання підроблених документів, печаток, штампів. Незаконне придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Умисне пошкодження ліній зв'язку. Погроза або насильство щодо журналіста. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Посягання на життя журналіста. Захоплення журналіста як заручника.

Тема 17. Кримінальні правопорушення в сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціонований збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях інформації. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійній діяльності, пов'язані з наданням публічних послуг

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів у сфері службової діяльності в юридичних особах приватного права і професійної діяльності, пов'язані з наданням публічних послуг. Значення боротьби зі злочинами у сфері службової діяльності в юридичних особах приватного права і професійної діяльності, пов'язані з наданням публічних послуг. Конституція України про регламентацію діяльності службових (посадових) осіб. Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів у сфері службової діяльності (посадових злочинів). Поняття службового (посадового) злочину та його ознаки. Поняття та види службової (посадової) особи. Службовий (посадовий) злочин та дисциплінарна провина. Відмінність службових (посадових) злочинів від суміжних суспільно небезпечних діянь.

Зловживання владою або службовим становищем та його види. Відмінність корисливого зловживання владою або службовим становищем від привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень та його види. Відмінність перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем. Службове підроблення. Службова недбалість. Поняття неправомірної вигоди. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі. Зловживання впливом. Провокація підкупу.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Перевищення повноважень службовою особою

юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Підкуп особи, яка надає публічні послуги.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Конституція України про здійснення правосуддя. Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти правосуддя. Завідомо незаконні затримання, привід, арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Примушування давати показання. Порушення права на захист. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Завідомо неправдиве показання. Відмовлення свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування.

Втручання в діяльність судових органів. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Злісна непокоря вимогам адміністрації виправної установи. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості.

Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт або описано чи підлягає конфіскації. Порушення правил адміністративного нагляду. Приховування злочину. Невиконання судового рішення. Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

Поняття, загальна характеристика та система (види) проти злочинів встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів). Об'єкт військового злочину. Суб'єкт військового злочину. Відповідальність за співучасть у військовому злочині. Військовий злочин та військова дисциплінарна провина. Непокоря. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями при відсутності відносин підлеглості. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Дезертирство. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом. Викрадання, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Необережне знищення або пошкодження військового майна. Втрата військового майна.

Порушення правил поведіння зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Порушення правил польотів або підготовки до них. Порушення правил кораблеводіння. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Порушення

статутних правил несення прикордонної служби. Порушення правил несення бойового чергування. Порушення статутних правил внутрішньої служби. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Відмінність цього злочину від державної зради та розголошення державної таємниці.

Поняття військової службової (посадової) особи. Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Недбале ставлення до військової служби. Бездіяльність військової влади. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Залишення гинучого військового корабля. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон. Мародерство. Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Погане поводження з військовополоненими. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними.

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Поняття, загальна характеристика та система (види) злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид. Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб і установ, що мають міжнародний захист. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Піратство. Найманство.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВИПУСКНИКІВ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З ЦИВІЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Під час відповіді на питання, визначені у білетах, випускник має проявити здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу, показати знання засад і доктрин цивільного та кримінального права, а також змісту правових інститутів зазначених галузей національного права.

Випускник повинен: показати, що він глибоко усвідомив сутність та зміст основних цивільно-правових та кримінально-правових категорій; проявити здатність до критичного та системного аналізу цивільно-правових та кримінально-правових явищ; показати вміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свою позицію, належним чином її обґрунтовувати.

Оцінка “відмінно” (А) ставиться за повну, глибоку, логічну відповідь, демонстрацію розуміння теоретичного та нормативного матеріалу, правильне його тлумачення, доказові висновки, правильне використання юридичної термінології та літератури.

Оцінка “добре” (В) ставиться у разі, коли відповідь відповідає зазначеним вимогам, але викладений матеріал недостатньо систематизований, не продемонстровано стійкі вміння у визначенні понять, у висновках і узагальненнях є окремі неточності.

Оцінка “добре” (С) ставиться у разі, коли відповідь в цілому відповідає зазначеним вимогам, але викладений матеріал не систематизований, не продемонстровано вміння у визначенні понять, у висновках і узагальненнях є суттєві неточності.

Оцінка “задовільно” (D) ставиться, коли здобувач проявляє розуміння основних положень питань, але спостерігається поверховість знань, визначення понять нечітке, недостатні вміння і аргументи, допущені помилки і неправильне тлумачення окремих норм права або ж правове завдання розв'язано лише частково.

Оцінка “задовільно” (E) ставиться, коли здобувач проявляє розуміння основних положень питань, але спостерігається поверховість знань, невміння визначити поняття, недостатні вміння і аргументи, допущені істотні помилки і неправильне тлумачення норм права, але виконання завдання задовольняє мінімальним критеріям.

Оцінка “незадовільно” (FX) ставиться, якщо відповідь неправильна і свідчить про незнання основного матеріалу. Здобувачем допущені грубі помилки при визначенні правових понять і розкритті питань, показано невміння працювати з нормативними матеріалами.

Оцінка “незадовільно” (F) ставиться, якщо відповідь неправильна і не відповідає мінімальним вимогам щодо обсягу та якості знань випускника. Здобувачем допущені грубі помилки при визначенні правових понять і розкритті питань, показано невміння працювати з нормативними матеріалами.

**Відповідність оцінок у балах оцінкам
за національною шкалою і шкалою ECTS**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Примітка
		Оцінка	Пояснення	
90 – 100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне розкриття матеріалу, без помилок, вмiле використання нормативних джерел)	
85 – 89	Добре	B	Дуже добре (розкриття матеріалу лише з незначною кількістю помилок)	
75 – 84		C	Добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
70 – 74	Задовільно Задовільно	D	Задовільно (загалом вірне розкриття матеріалу з певною кількістю суттєвих помилок)	

60 – 69		E	Достатньо (розкриття матеріалу задовольняє мінімальним критеріям)	
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	
0 – 34	Незадовільно	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

**4. ПИТАННЯ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ЦИВІЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА**

**ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ”**

1. Поняття, предмет і метод цивільного права як галузі права.
2. Система цивільного права як галузі права.
3. Поняття, система та принципи цивільного законодавства.
4. Поняття, структура та класифікація цивільних правовідносин.
5. Поняття та класифікація юридичних фактів. Юридичний склад.
6. Поняття, принципи, способи та межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом.
7. Порядок, способи та загальна характеристика захисту цивільних прав.
8. Цивільно-правовий захист прав споживачів товарів (робіт, послуг).
9. Поняття, характерні ознаки та види цивільно-правової відповідальності.
10. Підстави, умови та форми цивільно-правової відповідальності.
11. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.
12. Правоздатність та дієздатність фізичних осіб.
13. Безвісна відсутність. Оголошення особи померлою.
14. Опіка та піклування як спосіб забезпечення особистих немайнових і майнових прав та інтересів фізичних осіб.
15. Поняття, ознаки та види юридичних осіб.
16. Виникнення та припинення юридичних осіб.
17. Поняття та види господарських товариств.
18. Держава та територіальні громади як суб'єкти цивільного права.
19. Поняття та загальна класифікація об'єктів цивільних прав.
20. Поняття та класифікація речей як об'єктів цивільних прав.
21. Поняття та види цінних паперів.
22. Особисті немайнові права фізичної особи відповідно до Цивільного кодексу України.
23. Поняття та види правочинів у цивільному праві.
24. Поняття та види недійсних правочинів. Правові наслідки недійсності правочинів.
25. Поняття та види представництва у цивільному праві.
26. Поняття, зміст, форма та види довіреності. Припинення представництва за довіреністю.
27. Поняття, значення та види строків (термінів) у цивільному праві.

28. Поняття, значення, види та обчислення строків позовної давності.
29. Поняття та види речових прав.
30. Підстави виникнення та припинення речових прав.
31. Поняття власності, права власності та правовідносин власності. Зміст суб'єктивного права власності.
32. Поняття та види права спільної власності.
33. Поняття та підстави спадкування. Основні поняття спадкового права.
34. Прийняття та відмова від спадщини. Оформлення прав на спадщину.
35. Цивільно-правові засоби захисту права власності.
36. Поняття та об'єкти права інтелектуальної власності.
37. Поняття, об'єкти та загальна характеристика авторського права України.
38. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
39. Виключні права на засоби індивідуалізації товарів та їх виробників.
40. Поняття, елементи та підстави виникнення зобов'язань.
41. Динаміка зобов'язальних правовідносин. Заміна суб'єктів зобов'язання.
42. Поняття та принципи виконання зобов'язання.
43. Множинність осіб у зобов'язанні. Особливості виконання зобов'язань із множинністю осіб.
44. Поняття та види способів забезпечення виконання зобов'язань.
45. Поняття, предмет, форми та види неустойки як способу забезпечення виконання зобов'язань.
46. Поняття, предмет і види застави як способу забезпечення виконання зобов'язань.
47. Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.
48. Підстави припинення зобов'язань.
49. Поняття, характерні ознаки, зміст і форма договору.
50. Договірні типи та види цивільно-правових договорів.
51. Укладення цивільно-правових договорів.
52. Зміна та розірвання цивільно-правових договорів. Правові наслідки зміни та розірвання цивільно-правових договорів.
53. Поняття, загальна характеристика та види договору купівлі-продажу.
54. Поняття, характерні ознаки, загальна характеристика та види біржових договорів.
55. Поняття та загальна характеристика алеаторних (ризикових) договорів.
56. Поняття, загальна характеристика та види договору найму (оренди).
57. Поняття, загальна характеристика та види договору підряду.
58. Поняття, загальна характеристика та види договору про надання послуг.
59. Поняття та види транспортних зобов'язань.
60. Договір чартеру (фрахтування).
61. Особливості правового регулювання морських перевезень.
62. Поняття та загальна характеристика договору доручення.
63. Поняття та загальна характеристика договору страхування.
64. Поняття та загальна характеристика кредитного договору.
65. Поняття, правова природа та загальна характеристика розрахункових правовідносин.
66. Види рахунків за законодавством України. Порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків.
67. Способи та форми безготівкових розрахунків.
68. Розрахунки за допомогою електронних платіжних засобів. Особливості здійснення розрахунків за допомогою QR-кодів.
69. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
70. Поняття та загальна характеристика ліцензійного договору. Винагорода (плата) за використання об'єкта права інтелектуальної власності.
71. Поняття та підстави виникнення недоговірних зобов'язань.
72. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

73. Поняття, характерні риси та загальна характеристика зобов'язань, що виникають внаслідок завдання шкоди. Генеральний і спеціальні делікти.
74. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду.
75. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ”

1. Кримінальне право України: поняття, предмет, метод правового регулювання та система.
2. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, ознаки, структура та значення.
3. Кримінально-правова норма: поняття, види та співвідношення із статтею закону про кримінальну відповідальність. Структура статей Загальної та Особливої частин закону про кримінальну відповідальність.
4. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності: поняття, ознаки, стадії та форми реалізації.
5. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та класифікація.
6. Склад кримінального правопорушення як підстава кримінальної відповідальності: поняття, елементи, ознаки, види та значення.
7. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, види та значення.
8. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки та значення.
9. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення): поняття, ознаки, види та значення.
10. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки та значення.
11. Умисел: поняття, ознаки, види та значення.
12. Необережність: поняття, ознаки, види та значення.
13. Незакінчене кримінальне правопорушення: поняття, види та значення.
14. Співучасть у кримінальному правопорушенні та види співучасників.
15. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні.
16. Повторність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види та значення.
17. Сукупність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види та значення.
18. Рецидив кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види та значення.
19. Необхідна оборона: поняття, види, умови правомірності.
20. Крайня необхідність: поняття, умови правомірності.
21. Покарання: поняття, ознаки та мета (цілі).
22. Система покарань: поняття, ознаки та значення.
23. Поняття та види основних покарань.
24. Поняття та види додаткових покарань.
25. Призначення покарання: принципи, загальні засади, їх зміст та значення.
26. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
27. Призначення покарання за сукупністю вироків.
28. Звільнення від покарання та його відбування: поняття, види та значення.
29. Судимість: поняття та значення. Погашення та зняття судимості.
30. Примусові заходи медичного характеру, примусове лікування і спеціальна конфіскація як інші заходи кримінально-правового характеру: поняття, мета (цілі), застосування та значення.
31. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
32. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
33. Поняття та система Особливої частини кримінального права.
34. Кримінально-правова кваліфікація: поняття, принципи та значення.
35. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади (ст. 109 КК України).

36. Державна зрада (ст. 111 КК України).
37. Умисне вбивство та вбивство через необережність (ч. 1 ст. 115, ст. 119 КК України).
38. Умисні вбивства за обтяжуючих обставин (ч. 2 ст. 115 КК України).
39. Умисні вбивства за пом'якшуючих обставин (ст.ст. 116, 117, 118 КК України).
40. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України).
41. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК України).
42. Захоплення заручників (ст. 147 КК України).
43. Згвалтування (ст. 152 КК України).
44. Порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК України).
45. Поняття викрадення чужого майна, його форми та види.
46. Крадіжка (ст. 185 КК України).
47. Грабіж (ст. 186 КК України).
48. Розбій (ст. 187 КК України).
49. Вимагання (ст. 189 КК України).
50. Шахрайство (ст. 190 КК України).
51. Розкрадання шляхом привласнення, розтрата чи зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).
52. Умисне і необережне знищення або пошкодження майна (ст.ст. 194, 196 КК України).
53. Контрабанда (ст. 201 КК України).
54. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України).
55. Порушення правил екологічної безпеки (ст. 236 КК України).
56. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК України).
57. Бандитизм (ст. 257 КК України).
58. Терористичний акт (ст. 258 КК України).
59. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України).
60. Порушення правил безпеки руху і експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту (ст. 276 КК України).
61. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України).
62. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України).
63. Масові заворушення (ст. 294 КК України).
64. Хуліганство (ст. 296 КК України).
65. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК України).
66. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України).
67. Розголошення державної таємниці, втрата документів, що містять державну таємницю (ст.ст. 328, 329 КК України).
68. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України).
69. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК України).
70. Поняття та види службової особи за кримінальним законодавством України.
71. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).
72. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст.ст. 368, 369 КК України).
73. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист (ст. 380 КК України).
74. Поняття військового кримінального правопорушення, його ознаки, види та значення.

75. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни (ст. 437 КК України).

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ”

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
2. Про міжнародний фінансовий лізинг : Конвенція УНІДРУА від 28.05.1998 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_263#Text (дата звернення: 05.12.2023).
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
4. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
5. Кодекс торговельного мореплавства України : Закон України від 23.05.1995 р. (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
6. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
8. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
9. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855> (дата звернення: 05.12.2023).
10. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985> (дата звернення: 05.12.2023).
11. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
12. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
13. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
14. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку : Закон України від 08.02.1995 р. № 39/95-ВР (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-вр#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
15. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22.11.1996 р. № 543/96-ВР (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-вр#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
16. Про внутрішній водний транспорт : Закон України від 03.12.2020 р. № 1054-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1054-20#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
17. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#top> (Закон втратив чинність у частині, що стосується товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю на підставі Закону № 2275-VIII від 06.02.2018) (дата звернення: 05.12.2023).
18. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
19. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text> (дата звернення: 05.12.2023).

20. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
21. Про електронну комерцію : Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
22. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень : Закон України від 18.11.2003 р. № 1255-IV (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
23. Про заставу : Закон України від 02.10.1992 р. № 2654-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
24. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
25. Про захист прав споживачів : Закон України від 10.06.2023 р. № 3153-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
26. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав : Закон України від 05.05.2018 р. № 2415-VIII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
27. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
28. Про іпотечні облигації : Закон України від 22.12.2005 р. № 3273-IV (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3273-15#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
29. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII (із змін.). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
30. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
31. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
32. Про оренду державного та комунального майна : Закон України від 03.10.2019 р. № 157-IX (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
33. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 р. № 161-XIV (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
34. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
35. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
36. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
37. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n2> (дата звернення: 05.12.2023).
38. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
39. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
40. Про товарні біржі : Закон України від 10.12.1991 р. № 1956-XII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
41. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 05.12.2023).

42. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
43. Про фінансовий лізинг : Закон України від 04.02.2021 р. № 1201-20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#n231> (дата звернення: 05.12.2023).
44. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 грудня 2021 р. № 1953-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
45. Про затвердження Статуту залізниць України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.1998 р. № 457 (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-п#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
46. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5 (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
47. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків : Постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 р. № 162. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
48. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг : Постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 р. № 163. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
49. Про затвердження Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : Постанова Правління Національного банку України № 164 від 29.07.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-22#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
50. Про порядок здійснення банками операцій за акредитивами : Положення, затв. Постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 514 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 11.04.2018 р. № 38, зі змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#Text> (дата звернення: 05.12.2023).

Спеціальна література

51. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / За ред. О.В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1199 с.
52. Канзафарова І.С., Федорко М.С. Інститут переддоговірної відповідальності в світлі рекодифікації цивільного законодавства України. *Правова держава*. 2020. № 40. С. 74-84.
53. Канзафарова І.С., Федорко М.С. Забезпечувальний (гарантійний) платіж як непоіменований спосіб забезпечення виконання зобов'язання. *Правова держава*. 2021. № 42. С. 154-163.
54. Канзафарова І.С., Федорко М.С. Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язання у цивільному праві України. *Правова держава*. 2020. № 37. С. 107-116.
55. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.
56. Право інтелектуальної власності : підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін. ; ред. Т.В. Ярошевська. Дніпро : ДДУВС, 2022. 336 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10689/1/макет_ПІДРУЧНИК_ІВ_ред_авт.pdf
57. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 448 с.
58. Цивільне право : підручник: у 2 т. / за ред. проф. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". 2-ге вид., переробл. та допов. Х. : Право, 2014. Т. 1. 655 с.

59. Цивільне право : підручник: у 2 т. / за ред. проф. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". 2-ге вид., переробл. та допов. Х. : Право, 2014. Т. 2. 815 с.
60. Цивільне право. Альбом схем: навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є.О. Мічурін, О.Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 220 с.

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ”

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / за заг. ред В. В. Топчія; наук. ред. В. І. Антипова. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.
2. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посібник. 9-те вид. К. : Алерта; Правова єдність, 2020. 360 с.
3. Вереша Р. В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина: навч. посібник. К. : Алерта, 2022. 612 с.
4. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право : навч. посіб. / За заг. ред. М. І. Хавронюка. К. : Ваіте, 2014. 944 с.
5. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна та ін.; за заг. ред. М. І. Панова. Вид. 2-ге, доп. та випр. Х. : Право, 2017. 360 с.
6. Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України : монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2015. 224 с.
7. Кримінальне право України : Загальна частина: підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальне право України : Особлива частина: підручник / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2021. 768 с.
9. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посібник / А. М. Ященко, В. Б. Харченко, О. О. Житний та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків: Право, 2019. 480 с.
10. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 428 с.
11. Кримінальне право України. Частина 1: конспект лекцій : навчально-методичний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П. Чернівці, 2022. 182 с.
12. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III (із змін.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 05.12.2023).
13. Панов М. І. Кримінальне правопорушення та його види: лекція. Харків : Право, 2019. 43 с.
14. Стрельцов Є., Мирошніченко Н. Підстава кримінальної відповідальності потребує законодавчого закріплення. Право України. 2020. № 2. С. 151-163.
15. Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції. Харків : Право, 2018. 368 с. URL : <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/2933>
16. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-є, доп. і перероб. Одеса : Фенікс, 2017. 468 с.